

SZEBELLÉDI ÁRON

Európa a világ élén

Az Európai Unió fejlesztéspolitikája, a Fejlesztés 2015-ös Európai Éve

Konzulens: Dr. Bördös Éva

Bevezető

Globalizálódó világunknak újabb és újabb kérdésekkel kell foglalkoznia, ahogy a fejlődés ösvényén halad, hisz az új világrend nemcsak a virágzás csíráját hordja magában, hanem éppen a fejlődés mikéntjének köszönhetően olyan problémákkal is szembe kell néznie, melyek korábban nem öltöttek ekkora méreteket, mint manapság. Az, hogy hogyan kezeli a globális együttműködés ezeket a kérdéseket, nagyban meghatározhatja jövőnket társadalmi, gazdasági, politikai szempontból egyaránt.

Felelősen gondolkodó fiatalembereként fontos feladatomból érzem, hogy foglalkozzak az a kérdéssel, vajon az Európai Unió (EU) milyen politikát folytat annak érdekében, hogy közös jövőnk a lehető legélhetőbb legyen – amihez kétségtelenül hozzátartozik az is, hogy a világ más népei hogyan tudnak bekapcsolódni ebbe a közös építési folyamatba. Ennek érdekében több olyan kezdeményezés alakul, alakult ki az utóbbi években, amelyek kifejezetten azt a célt szolgálják, hogy a nemzetközi fejlesztés gondolatát közelebb hozzák a mindennapi emberekhez, akik ezen a téren kevésbé tájékozottak. Többek között ezért fogadta el az EU a kezdeményezést, hogy a 2015-ös év a Fejlesztés Európai Éve legyen.

Tanulmányom célja bemutatni az EU jelenlegi fejlesztéspolitikáját, lehetséges elmozdulási irányait, valamint azokat a körülményeket, amelyek mindezt befolyásolni látszanak. Az EU a Fejlesztés 2015-ös Európai Évének meghirdetésével maga is nagy jelentőséget tulajdonít a kérdésnek, így a múlt megértésével, a jelen folyamatokat elemezve képet kaphatunk arról, hogyan fog alakulni a finanszírozás. Ezek feltárása mellett a kutatás célja a figyelem felhívása, az általános érdeklődés felkeltése a vizsgált témában. Elengedhetetlen, hogy ekkora horderejű történésekkel minden állampolgár tisztában legyen. Még ha nem is a teljes képpel, az alapokkal mindenképpen. Hogyan is várhatnánk el az emberektől, hogy lelkesedjenek, támogassák a nemzetközi fejlesztést, ha a miértek gyakran egyáltalán nem világosak? Hiszem, hogy megismerve és megismertetve a nemzetközi fejlesztés fontosságát és működését, mindannyian tehetünk világunk jövőjéért.

Nemzetközi segítségnyújtás a világban

Tanulmányom során a nemzetközi fejlesztési együttműködés alatt a következő meghatározást értem: „fejlesztési együttműködésen a hivatalos szereplők (elsősorban államok) adott normák és erőviszonyok mentén zajló együttműködését értjük, amelynek

során a fejlett országok bizonyos célok elérése érdekében különféle forrásokat – pénzt, technológiát, árut, tudást – juttatnak a fejlődő világ országainak. Az együttműködés hivatalos célja a fejlődő országok felzárkóztatása, a szegénység leküzdése¹. Tanulmányomban a nemzetközi segítségnyújtás ezen módozatával foglalkozok, nem térek ki a segítségnyújtás egyéb lehetőségeire, például a humanitárius, katonai, vagy egyéb segítségnyújtásra.

Azt, hogy mi tekinthető hivatalos fejlesztési támogatásnak (Official Development Assistance, ODA), az OECD Fejlesztési Támogatási Bizottsága (Development Assistance Committee, DAC) határozta meg. A szervezet definíciója szerint hivatalos fejlesztési támogatásnak minősülnek azok a hivatalos ügynökségeken, államokon, helyi önkormányzatokon vagy ezek szervezetein keresztül az OECD DAC által meghatározott területekre vagy országokba, illetve multilaterális fejlesztési intézményekhez eljuttatott folyósítások, melyek legalább 25%-ban tartalmazznak vissza nem térítendő adományt, másik részében kedvezményes feltételekkel nyújtott kölcsönt². Az OECD ajánlást is tesz arra vonatkozólag, hogy a fejlett országoknak mekkora mértékben kellene hozzájárulniuk a fejlődő országok felzárkózásához, valamint a nemzetközi fejlesztés finanszírozásához. Ezt az értéket az országok bruttó nemzeti jövedelmének (GNP) 0,7%-ában határozták meg³. Ez a gondolat még 1958-ban kezdett formálódni, majd 1970-ben valósult meg – az érték és az a mögött húzódo gondolatosság a mai napig érvényben van⁴.

A Millenniumi Fejlesztési Célok

A világ az 1970-es, 1980-as évek körül már egyértelműen mutatta annak jeleit, hogy hatalmas különbségek vannak az életszínvonalban a különböző nemzetek között, és hogy óriási szükség van a tudatos segítségnyújtásra. Erre válaszként 1987-ben megjelent az úgynevezett *Brundtland-jelentés* („Közös jövőnk”), mely részleteibe menően foglalkozik a fenntarthatóság kérdésével, és ezzel együtt meg is határozta a fenntartható fejlődés azóta is gyakran használt definícióját⁵: „a fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket”⁶.

Ezek az előzetes lépések mind fontosak voltak ahhoz, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), illetve egyéb szervezetek úgy döntöttek, hogy ezzel a témával az eddigieknél is komolyabban kell foglalkozni. Ennek folyományaként 1992-ben, Rióban világkonferenciát tartottak, melyet követően különböző nemzetközi szervezetek – többek között az ENSZ is – megalkották fenntartható fejlődési programjukat. Itt született meg az Agenda 21, valamint a *Rio Declaration on Environment and*

¹ PARAGI, B., SZENT-IVÁNYI, B., VÁRI, S.: *Nemzetközi fejlesztési segélyezés*. Budapest, 2007, TeTT Consult Kft., 11. o

² <http://www.oecd.org/investment/stats/34086975.pdf> (letöltés ideje: 2014. december 10.)

³ <http://www.unmillenniumproject.org/press/07.htm> (letöltés ideje: 2014. december 6.)

⁴ OECD: *History of the 0.7% ODA Target*. 2003. OECD J. Dev. 3, III-9 – III-11.

⁵ DREXHAGE, J., MURPHY, D.: *Sustainable Development: From Brundtland to Rio 2012*. New York, 2012.

⁶ BRUNDTLAND, G.H.: *Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future*. Oslo, 1987, 41. o.

Development címet viselő nyilatkozat. Ez utóbbi 27 alapelvet fogalmaz meg, melyek többek között a szegénység felszámolását, a nők helyzetének megerősítését, a fenntartható fejlődést, a környezeti problémák kezelésének fontosságát helyezik előtérbe⁷. Ahogy említettem, az ENSZ is részt vett a fenntartható fejlődésen alapuló stratégiák felállításában. Ez elsősorban abban nyilvánult meg, hogy 1992-ben az ENSZ létrehozta a Fenntartható Fejlődés Bizottságát⁸.

Végül ezek hozományaként 2000-ben az ENSZ Közgyűlésének, a Millenniumi csúcsonak a témája a fenntartható fejlődés lett. A Közgyűlés végeredményeként született meg a *United Nations Millennium Declaration* című nyilatkozat⁹, mely megerősítette az ENSZ alapokmányában lefektetett értékeket és elérendő célként tűzte ki a Riói Nyilatkozat több alapelvét. Összesen 8 átfogó célt, 21 részcélt, 60 indikátort határozott meg a dokumentum¹⁰. Ezeket az átfogó célokat nevezzük Millenniumi Fejlesztési Céloknak (Millennium Development Goals, MDGs), melyek a következők¹¹:

1. A súlyos szegénység és éhínség felszámolása
2. A mindenkire kiterjedő alapfokú oktatás megvalósítása
3. A nemek közötti egyenlőség előmozdítása és a nők felemelkedésének segítése
4. A gyermekhalandóság csökkentése
5. Anyai egészségügy javítása
6. A HIV/AIDS, a malária és más betegségek elleni küzdelem
7. A környezeti fenntarthatóság biztosítása
8. Globális partnerség kiépítése a fejlesztés érdekében

Az ENSZ az egyes célok alatt értett eredmények elérési határidejéül 2015 végéig tűzte ki. Gyakorlatilag az MDG-k alkotják a nemzetközi fejlesztés alapját, esszenciáját 2000 óta. Hozzá kell tenni, hogy több kritika is érte az MDG-eket. Egyesek szerint a célok közül nagyon sok kardinális téma kimaradt, mint például a béke vagy a biztonság kérdése, illetve nem fektetnek elég hangsúlyt a fenntartható fejlődésre¹². Mások szerint a célok kevésbé fókuszálnak a recipiens országokra, hanem sokkal inkább a donor ország által vezérelt külpolitikai célok elérését szolgálják, valamint a legszegényebb és legsebezhetőbb társadalmi csoportokat valójában nem érik el a fejlődés érdekében tett lépések¹³. Mindezek ellenére elmondhatjuk, hogy az MDG-k nélkül nagy valószínűséggel még az a fejlődés sem tudott volna megvalósulni, ami létrejött 2000 óta.

⁷ <http://www.un.org/documents/ga/conf151/aconf15126-1annex1.htm> (letöltés ideje: 2014. december 4.)

⁸ <http://sustainabledevelopment.un.org/csd.html> (letöltés ideje: 2014. december 8.)

⁹ http://www.un.org/en/events/pastevents/millennium_summit.shtml (letöltés ideje: 2014. december 6.)

¹⁰ UN: *United Nations Millennium Declaration*. New York, 2000.

¹¹ http://www.menszt.hu/tudnivalok_az_egyesult_nemzetek_szervezeterol/millenniumi_fejlesztési_celok (letöltés ideje: 2014. december 5.)

¹² <http://www.theguardian.com/global-development/interactive/2013/sep/24/millennium-development-goals-data-interactive> (letöltés ideje: 2014. december 13.)

¹³ <http://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/7061.pdf> (letöltés ideje: 2014. december 13.)

AZ EURÓPAI UNIÓ FEJLESZTÉSI POLITIKÁJA A MÚLTBAN ÉS A JÖVŐBEN

Az Európai Unió és a nemzetközi fejlesztés

„As a continent that went from devastation to become one of the world’s strongest economies, with the most progressive social systems, being the world’s largest aid donor, we have a special responsibility to millions of people in need.” (José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke, az EU számára ítélt Nobel-békedíj átvételekor, Oslo, 2012. december)¹⁴

Az EU élen jár a nemzetközi segítségnyújtásban, és nagy felelősséget érez az abban való részvételben, ahogy a fenti idézet is mutatja. Továbbá ezt bizonyítja az is, hogy az EU 2012-ben 13,8 milliárd euró összegben nyújtott külső segítséget¹⁵, a tagállamokkal együtt pedig 55,2 milliárd eurónyi támogatást nyújtott a fejlődő országoknak, mely a globális segély több mint felét teszi ki, így ezzel az EU a világ legnagyobb adományozója lett¹⁶. Ez a szerepvállalás nem csupán annak tudható be, hogy bizonyos európai országok nagy gyarmattartók voltak a történelem korábbi időszakában, bár kétségtelenül ennek is nagy a szerepe. A gyarmati politika sok esetben nem a fejlesztésről, mint inkább a kizsákmányolásról szólt, modern világunkban azonban átalakult ez a hozzáállás, és a korábbi gyarmatosítók mára már a fejlesztést tartják szem előtt. Ezek a közeledési folyamatok már akkor elkezdődtek, amikor az 1957-es Római Szerződésen keresztül létrejött az Európai Fejlesztési Alap (European Development Fund, EDF), mely a következő eszközökből tevődik össze: vissza nem térítendő támogatás, kockázati tőke, magánszektorban nyújtott kölcsön. A 2000-2007-es költségvetési időszakban az EDF 13,8 milliárd euró kerettel rendelkezett, míg a 2008-2013-as időszakban 22,7 milliárd euró kerettel¹⁷. Az EU 2014-2020-as költségvetésében összesen 9,6 milliárd euró keret van elkülönítve az EU külső fellépéseit finanszírozó eszközként, míg a költségvetésen kívül további 29,1 milliárd euró az előirányzat¹⁸.

Az 1960-as évektől kezdve pedig az EU egyre nagyobb vállalásokkal állt elő a korábbi gyarmati területek felzárkóztatása érdekében. Ezt a fejlesztési politikát később már nemcsak a volt gyarmati országokra, hanem más elmaradt térségre is kiterjesztették. Szintén ezt a kapcsolatot erősítette meg 2000-ben a Cotonoui Megállapodás, melyet az EU, illetve az afrikai, karibi és csendes-óceáni térség (AKCS) országai írtak alá 20 évre. A megállapodás támogatási és kereskedelmi együttműködésről szólt, célja, hogy a felek együttműködjenek a szegénység felszámolásában, valamint a fejlődés előrehaladásában¹⁹.

Később az EU több szerződése is foglalkozott a kérdéssel, beemelve azt a fontos

¹⁴ http://eu-un.europa.eu/articles/en/article_12942_en.htm (letöltés ideje: 2014. december 14.)

¹⁵ THE EUROPEAN COMMISSION: *EU Contribution to the Millennium Development Goals*. 2013.

¹⁶ *Fejlesztési és együttműködési politika - Küzdelem a szegénység ellen egy változó világban*. Luxembourg, 2014, Az Európai Unió Kiadóhivatala.

¹⁷ HORVÁTH, Z.: *Kézikönyv az Európai Unióról*. Budapest, 2011, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft.

¹⁸ http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/hu/FTU_6.3.1.pdf (letöltés ideje: 2014. december 7.)

¹⁹ http://europa.eu/legislation_summaries/development/african_caribbean_pacific_states/r12101_hu.htm (letöltés ideje: 2014. december 11.)

területek közé. Fontos mérföldkő volt 2005-ben a Tanács, a Bizottság és a Parlament által közösen kiadott deklaráció, a *The European Consensus on Development*. Ez a deklaráció megerősíti az OECD által korábban megállapított, a hivatalos fejlesztési támogatásokról szóló ajánlást, mely szerint az egyes uniós tagországok bruttó nemzeti jövedelmük 0,7%-át, a 2002 után csatlakozott országok 0,33%-át nemzetközi segítségnyújtásra fordítják²⁰. Emellett 2011-ben az *Agenda for Change* című, majd 2013-ban a *Decent Life for All* című programmal erősítették meg az EU nemzetközi fejlesztésben való elkötelezettségét.

A Fejlesztés Európai Éve

A Fejlesztés Európai Éve remek lehetőséget ad arra, hogy közelebb hozza az európai állampolgárokhoz a nemzetközi fejlesztés gondolatosságát. Ez egyben visszatekintés arra, mi történt a nemzetközi fejlesztés jegyében az elmúlt években, de sokkal inkább egy előretételezés kell, hogy legyen arra, mi vár még ránk a közeljövőben. Bár az EU polgárok 85%-a úgy gondolja, hogy folytatni kell az ilyen fajta segítségnyújtást, a gazdasági válság ellenére is, fontos, hogy növekedjen a tudatosság, hova is kerülnek az erre a célra szánt adóforintjaink, hogyan válik mindez a mi és a fejlődő térségek lakóinak javára²¹. A döntést Andris Piebalgs, az Unió fejlesztési biztosa is lelkesen üdvözölte, kifejezve, hogy milyen nagy lehetőség ez arra, hogy megmutassuk nem csak saját állampolgárainknak, de az egész világnak, hogy a szegénység elleni küzdelmet mennyire a magunkénak érezzük²². Mivel az MDG-knek 2015-ig kell megvalósulniuk, így az idei év abból a szempontból is fontos az Unió számára, hogy a nemzetközi segítségnyújtás következő nagy etapjának, a Post-2015 időszaknak milyen alaphangot ad meg ezzel a programmal²³.

Azonban ennek az évnek nem csak ebből a szempontból van jelentősége. Fontos látni, hogy egyfajta paradigmaváltásra van szükség ezen a területen. A nemzetközi fejlesztés egy ponton túl nem tud továbbblendülni, nem tud megújulni, míg az egyes fejlett országok állampolgárai nem látják be, miért van erre szükség. És nem csak arról van szó, hogy ez azért fontos, hogy háztartási szinten is növekedjen a támogatási (segélyezési) hajlandóság. Az embereknek nem a pénztárcájára, hanem az együttérzésére és a nyitottságára van szükség. Nem az a fontos, hogy adjanak, hanem az, hogy ráérezzenek ezekre a problémákra. Hiszen ez nem csak a fejlődő országok problémája. Egy földön élünk, együtt fogyasztjuk annak szűkös készleteit, tehát nem lokális, hanem globális kérdések ezek.

Látszik tehát, hogy a 2015-ös évben új döntéseket kell hozni mind európai, mind nemzetközi szinten a 2015-től életbe lépő időszakról. A következőkben azt vizsgálom

²⁰ *The European Consensus on Development*. Brussels, 2005.

²¹ http://ec.europa.eu/europeaid/european-year-development-2015_en?language=hu (letöltés ideje: 2014. december 13.)

²² http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/piebalgs/headlines/news/2014/04/20140403_en.htm (letöltés ideje: 2014. december 6.)

²³ https://www.theparliamentmagazine.eu/articles/news/2015-declared-european-year-development#_Uz7CVRd_OSp (letöltés ideje: 2014. december 10.)

meg, hogyan alakult az EU fejlesztéspolitikája az MDG-k tükrében, illetve azt, hogy a következő év történései milyen irányban fogják ezt a fejlesztéspolitikát elmozdítani, milyen lehetséges forgatókönyveket lehet vizionálni.

Az Európai Unió fejlesztési és együttműködési politikája

Mint az EU szinte bármely más politikájáról, úgy a fejlesztési és együttműködési politikáról is elmondható, hogy nem egyszerű az azt kialakítók helyzete. Megannyi tagország, megannyi érdek, szándék, megfontolás. A külpolitikára ez különösen igaz, a tagországok fejlesztési politikája pedig gyakran összekapcsolódik ezzel. Tehát egy olyan többdimenziós tér az Unió fejlesztési politikája, ahol az egyes tagországok külpolitikájának, a recipiens ország helyzetének, a támogatás megvalósulási lehetőségének és még sok egyéb tényezőnek is nagy szerep jut.

Bár a 2000-es évek elején, az MDG-k elfogadása után az EU is elkötelezte magát a nemzetközi fejlesztésben való aktív részvételben, sokáig nem valósultak meg komoly lépések. Ennek bekövetkeztéig egészen 2005-ig kellett várni²⁴. Abban az évben ugyanis a közelgő ENSZ-csúcstalálkozóra készülvén a Bizottság a Tanács javaslatára a korábbiakhoz képest kiforrottabb, céltudatosabb, koncentráltabb fejlesztési irányvonalakat fogalmazott meg, melyek a következők voltak²⁵:

- új célkitűzések annak érdekében, hogy az OECD által ajánlott 0,7%-os ODA/GNI arány teljesíthető legyen 2015-ig;
- reformok kezdeményezése, illetve azok gyorsítása a segélyezés-hatékonyság növelése érdekében;
- az EU külpolitikájának újragondolása a fejlesztés hatékony, fenntartható megvalósulása érdekében;
- Afrika előtérbe helyezése a nemzetközi fejlesztés céltérségei között.

Ezeket a pontokat kívül a Bizottság hangsúlyozta, hogy a tagállamoknak nem elég „kifizetni a segélyt”, hanem annak utánkövetésével, valamint a partnerek közötti stratégiákat kidolgozva kell növelni a hatékonyságot²⁶.

A Bizottság további két dokumentumot is kiadott ugyanebben az évben, melyek szintén hozzájárultak az MDG-k eléréséhez szükséges lépések felgyorsításához. Az egyik *Accelerating progress towards achieving the Millennium Development Goals* címen került a nyilvánosság elé. Ez a dokumentum részcélokat helyez a tagállamok elé az ODA/GNI arányt tekintve. Eszerint a 2002 előtt csatlakozott tagországoknak 2010-re 0,51%-os ODA/GNI arányt, míg az utána csatlakozottaknak 0,17%-os ODA/GNI arányt kell elérniük. Az írás emellett hangsúlyozza a segélyezési hatékonyság növelését, a kereskedelmi technikai támogatást, a globális közjavak jelentőségét, a finanszírozás innovatív forrásainak lehetőségét, a nemzetközi pénzügyi rendszer reformjának

²⁴ PARAGI ET AL.: *Nemzetközi fejlesztési...*

²⁵ http://europa.eu/legislation_summaries/development/general_development_framework/r12533_hu.htm (letöltés ideje: 2014. december 5.)

²⁶ http://europa.eu/legislation_summaries/development/general_development_framework/r12533_hu.htm (letöltés ideje: 2014. december 5.)

szükségességét, az adósságok enyhítését²⁷. A másik, hasonló jellegű dokumentum a *The EU contribution towards the Millennium Development Goals* címet viseli, és tulajdonképpen azokat a pontokat tartalmazza részletesen kidolgozva, melyeket a Tanács javaslatára a Bizottságnak kellett kidolgoznia, mindezt annak fényében, hogy a támogatási folyamatot fel kell gyorsítani ahhoz, hogy a kitűzött MDG-eket elérje a globális világ – s ezzel együtt Európa – a kitűzött 2015-ös határidőig²⁸.

Az EU több eszközzel is él a nemzetközi fejlesztési politikájában. A támogatáshoz projektek, szerződések révén, de akár költségvetési és ágazati támogatásokon keresztül férhetnek hozzá a recipiens országok. A támogatások sokszor pályázatok útján válnak hozzáférhetővé, míg a szerződéseket szolgáltatásra, árubeszerzésre, avagy építkezési beruházásokra irányuló közbeszerzési kiírásokon keresztül ítélik az egyes országoknak. Arra is tesz az Unió javaslatokat, hogy hová, mely területekre történjenek a folyósítások. Bár ettől el lehet térni, a fő prioritás az AKCS országok támogatása. Az, hogy az egyes tagországok milyen régiókat támogatnak a nemzetközi segélyezés keretein belül, az nagyrészt az egyes országok külpolitikájának függvénye, azonban a hivatalos támogatások iránya nem lehet ellentétes az EU politikájával.

Az Unió fejlesztési politikájának jövője

Észrevehető, hogy az EU hasonló problémákkal küzd, mint a világ más, nemzetközi fejlesztéssel foglalkozó szervezetei, intézményei. Éppen ezért a 2015 júliusában, Addis Ababa-ban tartandó, a fejlődés finanszírozásáról tartott nemzetközi konferencián (Financing for Development, FfD) elfogadott irányelvek és finanszírozási döntések az EU-ra is hatással lesznek. Elmondható, hogy az Unió finanszírozása sok pontban összekapcsolódik azzal a tervezési folyamattal, ami előreláthatóan Addis Ababa-ban kerül megvalósításra. A fejlesztési politikának azonban nem csak a finanszírozási aspektusát kell értékelni, hiszen, ahogy erről szintén volt szó korábban, meghatározó, hogy az uniós állampolgárok hogyan vélekednek a kérdéstről. A Fejlesztés 2015-ös Európai Éve remek lehetőséget kínál arra, hogy a fejlesztési politika közelebb kerüljön az emberekhez, és így jobban a magukénak érezzék ezt az egyébként globális jellegű problémakört.

Összefoglalás, következtetések

Tanulmányomban a nemzetközi segítségnyújtás általános gyakorlatán, a nemzetközi szervezetek és fontosabb mérföldkövek bemutatásán át megvizsgáltam közelebbről az EU fejlesztési politikával kapcsolatos lépéseket, irányokat, célokat. A világ társadalmi, gazdasági adottságaira érzékeny, azért felelősséget vállaló fiatal európai állampolgárként fontos feladatommak tartom, hogy jómagam is közelebb kerüljek a nemzetközi segítségnyújtás kérdéseire, problémáikhoz, hogy ezáltal tudjak bekapcsolódni abba az építési folyamatba, amelyet több nemzetközi szervezet, s így az EU is feladatának vall.

A tanulmány fejezetein keresztül láthatjuk, hogy nem egyszerű kialakítani azt az

²⁷ http://europa.eu/legislation_summaries/development/general_development_framework/r12536_en.htm (letöltés ideje: 2014. december 5.)

²⁸ http://europa.eu/legislation_summaries/development/general_development_framework/r12533_en.htm (letöltés ideje: 2014. december 5.)

optimális rendszert, amely a fejlődő országoknak a leghatékonyabban nyújt olyan segítséget, amelyre ténylegesen szükségük van a fenntartható fejlődéshez. Látható volt, hogy az EU hasonlóan küzd azzal a problémával, mint más nemzetközi szervezetek, például az ENSZ, miszerint a koordináció közben tartása sokszor túlnő a kapacitásokon. Több bekezdésben taglalva mutattam be azon programok, intézmények csupán egy részét, melyek arra hivatottak, hogy megvalósuljon a fenntartható fejlődés a világ országaiban. Ez is mutatja, hogy a munka sokszor szétfolyik, elaprózódik.

Kétségtelen azonban, hogy a globális világ egy olyan lehetőség előtt áll, amely nagymértékben meghatározhatja azt, hogyan fog kinézni a világ évtizedek múltán. A Fejlesztés Európai Éve, az Addis Ababa-ban tartott konferencia mind olyan platformok, ahol lehetőség adódik olyan programok kidolgozására, illetve egy elengedhetetlenül fontos paradigmaváltás megalapozására, melynek révén a világ vezetői és a fejlett országok minden egyes állampolgára közösen tehet a világ jobbá, élhetőbbé tételéért.

Irodalom

- BRUNDTLAND, G.H.: *Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future*. Oslo, 1987, 41. o.
- DREXHAGE, J., MURPHY, D.: *Sustainable Development: From Brundtland to Rio 2012*. New York, 2012.
- *Fejlesztési és együttműködési politika - Küzdelem a szegénység ellen egy változó világban*. Luxembourg, 2014, Az Európai Unió Kiadóhivatala.
- HORVÁTH, Z.: *Kézikönyv az Európai Unióról*. Budapest, 2011, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft.
- OECD: *History of the 0.7% ODA Target*. 2003.. OECD J. Dev. 3, III-9 – III-11.
- PARAGI, B., SZENT-IVÁNYI, B., VÁRI, S: *Nemzetközi fejlesztési Segélyezés*. Budapest, 2007, TeTT Consult Kft., 11. o.
- *The European Consensus on Development*. Brussels, 2005.
- THE EUROPEAN COMMISSION: *EU Contribution to the Millennium Development Goals*. 2013.
- UN: *United Nations Millennium Declaration*. New York, 2000.

